

УДК 780.614.13:821.161.2'05-1.09Українка
DOI <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-1-35>

Мирослава СТОЧАНСЬКА

доцент кафедри музичного мистецтва, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська обл., Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-7378-9802

Наталія ЧЕРНЕЦЬКА

кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри музичного мистецтва, Волинський національний університет імені Лесі Українки, просп. Волі, 13, м. Луцьк, Волинська обл., Україна, 43025

ORCID: 0000-0002-5478-0677

Бібліографічний опис статті: Сточанська, М., Чернецька, Н. (2025). Поезія Лесі Українки у вокально-інструментальних ансамблевих композиціях бандуристів. *Fine Art and Culture Studies*, 3-1, 249–256, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-1-35>

ПОЕЗІЯ ЛЕСІ УКРАЇНКИ У ВОКАЛЬНО-ІНСТРУМЕНТАЛЬНИХ АНСАМБЛЕВИХ КОМПОЗИЦІЯХ БАНДУРИСТІВ

Сучасний концертний репертуар солістів-бандуристів та провідних бандурних ансамблів важко уявити без композицій на вірші геніальної Лесі Українки. У статті представлено музичне втілення вишуканих узірців спадщини поетеси у творчості тріо бандуристок «Дивоструни» Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк).

Мета статті – окреслити специфіку створення та інтерпретації вокально-інструментальних партитур бандурної ансамблевої творчості на поезію Лесі Українки на прикладі концертних композицій тріо бандуристок «Дивоструни».

Методологія дослідження. Висвітлення особливостей створення й інтерпретації композицій потребує залучення методів теоретично-музикознавчого та інтерпретаційного аналізу, історичного й жанрово-стилістичного методів тощо.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше здійснено комплексний огляд вокально-інструментальних композицій Лесиної поезії у творчості тріо бандуристок «Дивоструни».

Висновки. У статті здійснено огляд репертуарної палітри «Дивострун» на поезію Лесі Українки, проаналізовано особливості створення й інтерпретації вокально-інструментальних партитур, уперше продемонстровано різні форми та варіанти музичного втілення Лесиного слова волинським вокально-інструментальним бандурним ансамблем, а саме: видання нотних збірників разом з аудіодисками, створення відеотворів у різноманітних версіях подачі музичних композицій і локаціях (телестудії Луцька, Музей Лесі Українки при університеті, музей «Лесина світлиця»), розміщення вищезазначеного матеріалу в соціальних мережах. Отже, нині, у контексті сучасних подій, вважаємо необхідним усебічно популяризувати унікальну вітчизняну музично-поетичну спадщину (геніальну поезію Лесі Українки в поєднанні з національним інструментом – бандурою) в її багатогранному й переконливому вокально-інструментальному ансамблевому вираженні.

Ключові слова: Леся Українка, поезія, бандура, ансамбль, вокально-інструментальна композиція, інтерпретація.

Myroslava STOCHANSKA

Associate Professor at the Department of Musik Art, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-7378-9802

Nataliia CHERNETSKA

Candidate of Art Studies, Senior Teacher at the Department of Musik Art, Lesya Ukrainka Volyn National University, 13 Voli Ave, Lutsk, Volyn region, Ukraine, 43025

ORCID: 0000-0002-5478-0677

To cite this article: Stochanska, M., Chernetska, N. (2025). Poeziia Lesi Ukrainky u vokalno-instrumentalnykh ansamblevykh kompozytsiiakh bandurystiv [Poetry of Lesya Ukrainka

in vocal-instrumental compositions of ensemble bandura players]. *Fine Art and Culture Studies*, 3-1, 249–256, doi: <https://doi.org/10.32782/facs-2025-3-1-35>

POETRY OF LESYA UKRAINKA IN VOCAL-INSTRUMENTAL COMPOSITIONS OF ENSEMBLE BANDURA PLAYERS

The modern concert repertoire of solo bandura players and leading bandura ensembles is hard to imagine without compositions based on the poetry of the genius Lesya Ukrainka. The article presents the musical embodiment of exquisite examples of the poetess' legacy in the creative works of the bandura trio "Dyvostruny" from Lesya Ukrainka Volyn National University (Luts'k).

Purpose of the Article. To outline the specifics of creating and interpreting of the vocal-instrumental scores in bandura ensemble compositions based on Lesya Ukrainka's poetry using concert compositions of the bandura trio "Dyvostruny" as a case study.

Research Methodology. Highlighting the distinct features of creation and interpretation of musical composition involves the use of methods of theoretical musicology, interpretive analysis as well as historical, contextual and genre-stylistic approaches.

Scientific Novelty. The research novelty lies in the first completed comprehensive overview of the vocal-instrumental compositions based on Lesya Ukrainka's poetry in the creative work by the bandura trio "Dyvostruny".

Conclusions. The article reviews the wide range of the repertoire palette of the trio "Dyvostruny" based on Lesya Ukrainka's poetry. The research analyzes the specifics of creation and interpretation of the vocal-instrumental scores. For the first time, it demonstrates the various forms and variations of the musical embodiment of Lesya Ukrainka's poetic words by the Volyn vocal-instrumental bandura ensemble. It includes publications of sheet music collections along with releasing audio CDs and videos of performances of the diverse musical presentation formats and settings (e.g. Luts'k TV studios, University museum of Lesya Ukrainka, "Lesyna Svitlytsia" museum) distributed physically and or digitally by social media. Thus, in the context of contemporary events, we consider it highly important and essential to promote actively and comprehensively the unique national musical and poetic heritage, in this case the genius poetry of Lesya Ukrainka combined with the national instrument, the bandura – in its multifaceted and compelling vocal-instrumental ensemble expression.

Key words: Lesya Ukrainka, poetry, bandura, ensemble, vocal-instrumental composition, interpretation.

Актуальність проблеми. В українському музикознавстві плідно ведуться дослідження щодо репрезентації творчості Лесі Українки в музичному мистецтві – так званої «музичної Лесіани». Багатообразність, потужність і глибина поетичного слова мисткині захоплювали й спонукали українських композиторів різних генерацій до творення музичних зразків у різних жанрах. До текстів поетеси неодноразово зверталися композитори-класики, композитори-сучасники, композитори Волинського регіону.

Найяскравіше Лесине слово представлено в камерно-вокальній творчості в жанрі соло-співу під супровід фортепіано (Д. Січинський, М. Лисенко, Я. Степовий, К. Стеценко, С. Людкевич, Б. Лятошинський, Я. Лопатинський, Ю. Мейтус, А. Кос-Анатольський та інші).

Сучасний концертний і навчальний репертуар співаків-бандуристів та бандурних ансамблів сьогодні важко уявити без композицій на вірші Лесі Українки й відповідних перекладень та аранжувань. До музичних зразків на слова поетеси звертаються Л. Посікіра, О. Герасименко, О. Буга, М. Круть й інші, а також провідні ансамблі бандуристів – тріо бандуристок Українського радіо (Київ), тріо бандуристок

«Мальви» (Одеса) та «Купава» (Харків), квартети бандуристок «Львів'янки» (Львів) і «Гердан» (Івано-Франківськ) й інші. Тріо бандуристок «Дивоструни» Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк) від самого початку свого функціонування постійно поповнює свій мистецький доробок творами на вірші поетеси.

Мета статті – окреслити специфіку створення та інтерпретації вокально-інструментальних партитур бандурної ансамблевої творчості на поезію Лесі Українки на прикладі концертних композицій тріо бандуристок «Дивоструни» ВНУ імені Лесі Українки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багатогранна діяльність Лесі Українки неодноразово ставала предметом наукових розвідок. Творчість поетеси привертає увагу й дослідників-бандуристів. О. Бобечко вивчала роль Лесі Українки в дослідженні та збереженні унікального фольклорного пласту українського народу – кобзарських дум (Бобечко, 2014). В. Дутчак вивчала творчість Лесі Українки в контексті бандурного мистецтва української діаспори (Дутчак, 2019). Т. Слюсаренко цікавилася перебігом онлайн-акції бандурної спільноти

на честь ушанування ювілейної дати – 150-річчя від дня народження славетної поетеси. Метою такої акції стало оприлюднення відеозаписів музичних творів Лесині поезії в супроводі бандури (Слюсаренко, 2012).

Виклад основного матеріалу дослідження.

У родині Косачів особливо шанували народну творчість, музичний фольклор, кобзарів й українські народні думи, національний інструмент – кобзу-бандуру. Олена Пчілка в журналі «Рідний край» (1907) опублікувала статтю «Відродження кобзи». Прагнучи відродити кобзарське мистецтво, Пчілка із жалем описує його тодішній стан: «Ще можна не дати їй (*кобзі* – *Ч. Н.*) умерти, ще можна підхопити той малий пригасаючий огник у старосвітському каганчику, можна підживити його – і спалахне він знов ясним світлом. Хіба не могла б кобза перейти в молодчі руки та заграти гучніше, голосніше, так, як давно колись?» (Пчілка Олена, 2024, т. 10, с. 457). Переймаючись майбутньою долею національного інструмента, Олена Пчілка зазначала: «А кобза заслугоє на те, щоб її взяли живіщі руки, більше тямущі, ніж руки убогого діда-сліпця. Інструмент се такий гарний, дзвінкий і розмаїтний, з тими своїми струнами та приструнками» (Пчілка Олена, 2024, т. 10, с. 457).

Серед пріоритетних напрямів фольклористичної діяльності Лесі Українки – дослідження та запис мелодій українських народних дум. Її подвижницька діяльність у галузі збереження унікального фольклорного пласту українського народу – кобзарських дум – відіграла велику роль в утвердженні українського народного епосу, сприяла збереженню жанру й епічної традиції (Українка Леся, 2021, т. 9, с. 267–290).

Саме із зацікавленістю Лесі Українки пісенним фольклором пов'язують її намір опанувати гру на бандурі, що на той час було доволі проблематично. М. Лисенко, який тоді ж перебував у пошуку викладача бандури для своєї музичної школи, зазначав, що «умілих бандуристів серед міської інтелігенції не було» (Кисельов, 1968, с. 33). На жаль, саме на цей період припадає еміграція письменника і єдиного на той час професіонала-бандуриста Г. Хоткевича за кордон (1906–1912 рр.). За участь у керівництві політичним страйком (1905) Г. Хоткевич зазнав переслідувань. Він був змушений покинути Харків та переїхати до Галичини, яка тоді належала до Австро-Угорської імперії.

Отож Леся Українка для навчання гри на бандурі була змушена звертатися по науку до народних бандуристів. У листі від 27 квітня 1906 р. до Ольги Кобилянської вона писала про свої наміри «літом у Полтавщині почати вчитися грати на бандурі (там є такий бандурист, що згодився вчити когось), то не дарма комусь час зійде, а восени приїде і заграє комусь любому щось дуже цікавого, коли буде досить розумний, щоб навчитися» (Українка Леся, 2021, т. 11, с. 435). На жаль, фактів, які б підтвердили чи спростували Лесине навчання, немає. Проте для кобзарів і бандуристів, особливо для майбутнього розвитку бандурного мистецтва, Леся Українка стала знаковою постаттю, доклавши чимало зусиль для запису й збереження мелодій українських народних дум.

Волинь тісно пов'язана із «Високим Йменням» (за О. Рисаком) найталановитішої репрезентантки краю. Серед регіональних митців до поезії Лесі Українки зверталися В. Герасимчук, В. Тиможинський, М. Стефанишин, Т. Ціхоцька та інші. Провідні волинські колективи мають у своєму репертуарі композиції поетеси: Державний академічний Волинський народний хор, камерний хор «Оранта» Кафедрального Свято-Троїцького собору м. Луцька, тріо бандуристок Будинку культури м. Луцька (І. Ольшевська, Л. Войнаровська, М. Сточанська), хори й колективи бандуристів (капели, ансамблі) навчальних закладів Волині. Низка бандурних колективів Волинського університету, як от: студентська капела «Дивоструни» (1984–2016 рр.), а також ансамбль, квінтет, тріо, що діяли при ній (засновані М. Сточанською), – активно популяризували Лесину творчість упродовж свого функціонування.

Продовжили та розвинули роботу в цьому напрямі тріо бандуристок «Дивоструни» як окремий концертний колектив (із 1999 р.), а пізніше – творча лабораторія «Тріо бандуристок “Дивоструни” ВНУ імені Лесі Українки» (із 2017 р.). Твори Лесині тематики займають вагоме місце в концертному репертуарі мисткинь. Їх основну частину об'єднала книга «Лесі Українці» (2011) з однойменним аудіодиском, опублікована до 140-ї річниці від дня народження поетеси. Усі бандурні перекладення й аранжування книги, що здійснені керівницею та учасницями «Дивострун», постійно зазнають певних коригувань і доповнень

залежно від технічно-виконавських можливостей учасниць тріо, їхнього співочого діапазону, особливостей тембрального забарвлення голосів (сім співачок-бандуристок у різні роки), а також для забезпечення ансамблевої милозвучності звучання вокального триголосся (вузьке чи широке розташування голосів тощо).

Пропонуємо детальніше зупинитися на специфіці створення вокально-інструментальних ансамблевих партитур і їх інтерпретації.

«Смутної провесни» (перша назва – «Умерлий поцілунок») – музика М. Лисенка, вірш-переклад Лесі Українки, аранжування М. Сточанської (Сточанська, 2011, с. 77–83). Романс створено для сопрано в супроводі фортепіано. Зі спогадів доньки композитора Галини Лисенко: «...я вперше проспівала романс тата “Смутної провесни” на слова Ади Негрі у перекладі Лесі. Леся не знала, що цю річ покладено на ноти, ...була приємно вражена, бо романс таки дуже сподобався їй» (Степаненко, 1971, с. 6). Нашу увагу до цього солоспіву привернули висока переконливість відтворення композитором-класиком мелодичної та гармонічної музичної думки, а також відповідна фактура викладу музичного матеріалу, що уможливило його виконання на бандурі. Під час створення вокально-інструментальної бандурної ансамблевої партитури максимально збережено основні засоби музичної виразності. А текстові нововведення, що увійшли до нового музичного матеріалу, логічні й виправдані потребою їх застосування, можливі та зручні для виконання вокальним триголоссям у супроводі бандурного ансамблю. Задля підкреслення вишуканої бандурної колористики застосовано *arpeggiato*. Насиченість фактури в партитурній вертикалі досягнуто впровадженням чітких ансамблевих функцій. Під час інтерпретації твору важливим вважаємо дотримання логічності драматургічного розвитку з виразним завершенням фраз, із промовистими невимущеними агогічними відхиленнями, із тонким нюансуванням, із переважаючою динамікою *tr*, *p* і яскраво вираженою кульмінацією. Твір уключено до концертного репертуару тріо з часу заснування колективу. Перший аудіозапис цього твору здійснено в студії звукозапису П. Завади (Луцьк, 2005), архівний відеозапис романсу – на студії Волинської обласної державної телерадіокомпанії («Смутної провесни», 2009). Згодом

змінений і доповнений нотний текст партитури опубліковано в збірнику ансамблевих партитур «Лесі Українці» та записано нову аудіоверсію романсу в студії звукозапису ВНУ імені Лесі Українки (Р. Сорока, 2011), що увійшла до однойменного CD-диска й додається до цієї книги.

«Золотії терни» – музика М. Жербіна, вірш Лесі Українки, аранжування М. Сточанської (Сточанська, 2011, с. 70–76). Музичний текст першоджерела створено для низького голосу та фортепіано в тональності *d-moll*. Партія фортепіано в першій частині твору імітує бандурний виклад (наскрізне *arpeggiato*). Під час здійснення аранжування змінено основну тональність на *e-moll*, щоб уникнути низької теситури співу жіночого вокального ансамблю. Перекладення твору має за мету надати багатоярусності й об'єму звучання ансамблю бандур (відтворення «оркестрового» звучання) за допомогою використання різноманітних прийомів інструментування. Це – гармонічні заповнення одноголосних епізодів для підсилення звучання верхніх чи нижніх регістрів, октавні перенесення музичного тексту в різні регістри, ускладнення супровідних партій мелодичними та метроритмічними зворотами-репліками тощо. «Золотії терни» у репертуарі «Дивострун» – один з улюблених і знакових. Його постійно виконувала студентська капела «Дивоструни» Луцького педінституту імені Лесі Українки, а також студентські тріо різних років та складів у різних версіях. Композиція також увійшла до постійного репертуару основного складу тріо «Дивоструни» від початку його діяльності. Успішність інтерпретації цієї композиції насамперед залежить від логічності поєднання трьох різнохарактерних частин єдиним розвитком від початку до кульмінаційного й завершального епізодів, а також від виразного відтворення широкої динамічної шкали (*ff-pp*) та одночасного проведення незалежних ліній у вокальних й інструментальних частинах ансамблевої партитури. Перший аудіозапис композиції здійснено в студії звукозапису П. Завади (Луцьк, 2005). Архівний відеозапис твору виконано на студії Волинської ТБ. Згодом змінений і доповнений нотний текст партитури опубліковано в збірнику ансамблевих партитур «Лесі Українці» й записано нову аудіоверсію романсу у студії звукозапису університету (Р. Сорока, 2011), що увійшла до

однойменного CD-диска та додається до вищезгаданої книги. Нещодавно створено відеотвір у Музеї Лесі Українки Волинського національного університету у співавторстві з О. Пілюком («Золоті терни», 2021).

«Гетьте, думи, ви хмари осінні» – мелодія народна, вірш Лесі Українки, обробка Н. Никитюк (Сточанська, 2011, с. 58–69). Під час створення партитури досягнуто експресивності характеру твору й переконливості драматургічної побудови завдяки незалежним мелодичним зворотам в окремих голосах ансамблю, динамічним контрастам під час голосоведення *legato*, регістровій різноманітності й самостійності інструментальних партій. Виконання твору вимагає високої технічної майстерності та потужної емоційної віддачі. Архівний відеозапис композиції здійснено на студії Волинського ТБ («Гетьте, думи, ви хмари осінні», 2009). Згодом нотний текст партитури опубліковано в збірнику «Лесі Українці» й записано нову аудіоверсію романсу в студії звукозапису університету (Р. Сорока, 2011), що увійшла до однойменного CD-диска.

«Лесі Українці» – музика І. Берестюка, вірш Л. Михальчук, аранжування М. Сточанської (Сточанська, 2011, с. 11–21). Твір уперше прозвучав у 2007 р. й від часу його створення став чи не найчастіше виконуваним «Дивострунами». Відомий волинський письменник Ігор Ольшевський (псевдонім – І. Берестюк) є автором ідеї створення пісні на вірш волинської поетеси Лілії Михальчук та автором мелодії. За його словами, «...пісня пішла в широкий світ, ставши своєрідною “візитівкою” колективу» (Ольшевський, 2011). Створюючи ансамблеву партитуру, ми намагалися насамперед підкреслити слово, провести вишукану мелодичну лінію, доповнити її багатобарвним бандурним супроводом, при цьому не переобтяжуючи музичної канви. Фактурний виклад композиції доволі насичений. Під час трактування твору звертаємо увагу на відтворення художньо-образного змісту, виразне й контрастне *p-f*, на баланс співзвуччя вокальних і бандурних партій. Архівний відеозапис твору здійснено на студії Волинського ТБ. Згодом нотний текст партитури опубліковано в збірнику ансамблевих партитур «Лесі Українці» й записано аудіоверсію романсу в студії звукозапису університету (Р. Сорока, 2011), що увійшла до

однойменного CD-диска. До 150-ї річниці від дня народження Лесі Українки телекомпанією «Аверс» / Avers television company (Луцьк) здійснено запис відеотвору («Лесі Українці», 2021).

«Солов'їний спів» – музика А. Горчинського, вірш Лесі Українки, аранжування М. Сточанської (Сточанська, 2011, с. 84–92). В ансамблевому викладі твір уперше презентовано дипломантом міжнародних конкурсів тріо бандуристок Будинку культури (тепер Палац культури м. Луцька) в складі І. Ольшевської, Л. Войнаровської, М. Сточанської (1984–1996 рр.) на одному з перших їхніх виступів. Згодом композиція стала однією з популярних у репертуарі «Дивострун». Створена партитура вирізняється прозорістю фактурного викладу інструментальних партій та неперевантаженистю й виконавською зручністю бандурного ансамблю. Водночас твір звучить повно та об'ємно, а його інтерпретація вимагає легкості й невимушеності співогри.

«Горить моє серце» – музика М. Стефанишина, вірш Лесі Українки. (Стефанишин, 2008, с. 9–10). Твір написав відомий волинський композитор Мирослав Стефанишин у 1984 р. для тріо бандуристок Будинку культури м. Луцька. Партитуру *a capella* (за автором) мисткині доповнили бандурним супроводом і впродовж активного десятирічного концертування успішно її популяризували. Тріо «Дивоструни» як послідовниці виконавського стилю своїх волинських попередниць від початку діяльності включили цю композицію до репертуару. Партитуру залишили в авторській версії (*a capella*), однак внесли (із дозволу композитора) певні корективи відповідно до діапазону виконавиць і тембрової милозвучності звучання. Відтоді й до сьогодні твір став значимою репертуарною одиницею. Він складний, потребує високої техніки виконання, стрімкого розвитку музичної думки, потужної емоційної напруги, відчуття монолітності й цілісності музичної побудови, яскравої подачі кульмінаційних епізодів тощо. У співпраці з Р. Сорокою та І. Вороб'єм створено відеотвір у музеї «Лесина світлиця» м. Луцька («Горить моє серце», 2022).

«Напровесні» – музика О. Левицького, вірш Лесі Українки, аранжування А. Клімук (Сточанська, 2014, с. 6–12). Композиція вперше прозвучала до 140-ї річниці від дня народження

поетеси. Створена партитура вирізняється насиченістю фактурного викладу, колоритністю й багатством загального звучання. Для успішної інтерпретації цього твору визначальними вважаємо невимовність виконання віртуозних епізодів і метроритмічну та темпову злагодженість вокально-інструментального триголосо. Твір уміщено до книги «Напровесні» й до однойменного аудіодиска, що додається до неї. Звукозапис твору здійснено в студії звукозапису «MUZARECORD» Волинського ТБ (А. Жирнов, 2014). Згодом у музеї «Лесина світлиця» м. Луцька знято відеотвір у співпраці з А. Жирновим та І. Вороб'єм («Напровесні», 2022).

«Лукашева сопілка» – музика А. Кос-Анатольського, вірш Й. Струцюка, аранжування М. Сточанської (Сточанська, 2011, с. 93–98). Поповнення репертуарної палітри колективу ще одним твором Лесиної тематики зумовили поетичний текст про красу поліського краю й дійових осіб казки-феєрії «Лісова пісня» відомого волинського поета та вишукана мелодія романсу. Ансамблеву партитуру створено для навчального репертуару студентських колективів бандуристів «Дивоструни».

«Соловейковий спів» – музика М. Левицького, вірш Лесі Українки, аранжування Н. Чернецької. У 1898 р. Леся подарувала свою першу поетичну збірку «На крилах пісень» лікареві Модесту Левицькому, який у 1893–1897 рр. працював повітовим лікарем у Ковелі. Він написав музику на «Колисанку», про що сповіщав у листі Олену Пчілку, а згодом переслав ноти Лесі Українці (Чашук, 2015, с. 57). Нотний текст «Соловейкового співу» вдалося віднайти у виданні «Роде наш красний...». Його опублікував дослідник М. Онуфрійчук у статті про М. Левицького (Онуфрійчук, 1996, с. 335). Досліднику їх переслала учениця Луцької гімназії Наталія Пилипчуківна (де Брилкина) з Венесуели. Оригінал пісні створено для високого голосу в супроводі фортепіано. Фактура викладу новоствореної ансамблевої партитури доволі прозора. Цікавим є проведення самостійних реплік окремими партіями під час супроводження теми. Композиція поповнила Лесин репертуар «Дивострун» однією з останніх. Відеоверсію твору знято в студії ТБ «Аверс» / Avers television company до 150-ї річниці від дня

народження Лесі Українки («Соловейковий спів», 2021).

Висновки. Провідні вітчизняні бандурні ансамблі постійно долучаються до популяризації музичних композицій на поезію Лесі Українки: тріо бандуристок Українського радіо (Київ), тріо бандуристок «Мальви» (Одеса) та «Купава» (Харків), квартети бандуристок «Львів'янки» (Львів) і «Гердан» (Івано-Франківськ) та інші. Тріо бандуристок «Дивоструни» Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк) як один із яскравих репрезентантів бандурного мистецтва Волині впродовж своєї 25-літньої діяльності активно й усебічно пропагують музичні композиції на вірші Лесі Українки. У репертуарі колективу, окрім солоспівів М. Лисенка, М. Левицького, О. Левицького, А. Кос-Анатольського, М. Жербіна, А. Горчинського, значну частину концертних номерів Лесиної тематики становлять композиції регіональних авторів, зокрема М. Стефанишина, Й. Струцюка, І. Ольшевського (Берестюка), Л. Михальчук.

У статті здійснено огляд репертуарної палітри «Дивострун» на поезію Лесі Українки, проаналізовано особливості створення й інтерпретації вокально-інструментальних партитур, уперше продемонстровано різні форми та варіанти музичного втілення Лесиного слова волинським вокально-інструментальним бандурним ансамблем, як от: публікація нотних збірників разом з аудіодисками, створення відеотворів у різноманітних версіях подачі музичних композицій й локаціях (телестудії Луцька, Музей Лесі Українки при університеті, музей «Лесина світлиця»), розміщення вищезазначеного матеріалу в мережі YouTube, на сторінці тріо в мережі Facebook, в інституційному репозитарії ВНУ імені Лесі Українки та на власному сайті «Дивострун» (<https://divostruni4.webnode.com.ua>).

Отже, нині, у час боротьби за свою державність й українські цінності, вважаємо за необхідне всебічно популяризувати вітчизняну унікальну музично-поетичну спадщину (геніальну поезію Лесі Українки в поєднанні з національним інструментом – бандурою) в її багатогранному й переконливому вокально-інструментальному ансамблевому вираженні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бобечко О. Місце і роль мистецької діяльності Лесі Українки в розвитку бандурного мистецтва в Україні. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*: зб. наук. праць: наук. записки Рівнен. держ. гуманіт. ун-ту. Вип. 20 (2). Рівне : РДГУ, 2014. С. 243–247.
2. «Гетьте, думи, ви хмари осінні» (2009). Тріо бандуристок «Дивоструни». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=GhrcBGMSSk4> (дата звернення: 25.05.2025).
3. «Горить моє серце» (2022). Тріо бандуристок «Дивоструни». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=j-C7a7YDFEuA> (дата звернення: 18.05.2025).
4. Дутчак В. Творчість Лесі Українки і бандурне мистецтво української діаспори. *Леся Українка в діаспорному літературознавстві. Німецько-українські зв'язки* : зб. наук. праць за матеріалами XI Міжнар. наук. конф. в Мюнхені / уклад. і заг. ред.: Д. Блохин, М. Моклиця. Мюнхен ; Тернопіль, 2019. Т. XI. С. 82–95.
5. «Золоті терни» (2021). Тріо бандуристок «Дивоструни». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=fFsDY9y-8fzA> (дата звернення: 18.05.2025).
6. Кисельов Г. Л. Сім струн серця (музика в житті і творчості Лесі Українки) / ред. Т. В. Шеффер ; Академія наук Української РСР. Київ : Муз. Україна, 1968. 85 с.
7. «Лесі Українці» (25 лютого 2021 р.). Тріо бандуристок «Дивоструни». URL: <https://youtu.be/dTURDf8Frwo> (дата звернення: 18.05.2025).
8. «Напровесні» (2022). Тріо бандуристок «Дивоструни». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=HGtbYuqaC20> (дата звернення: 25.05.2025).
9. Ольшевський І. Передмова. *Сточанська М. Лесі Українці* : зб. ансамблевих партитур (перекладення, аранжування, обробка) творів із репертуару тріо бандуристок «Дивоструни». Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. С. 8–9.
10. Онуфрійчук М. Модест Левицький любив і творив музику. *«Роде наш красний...»: Волинь у долях краян і людських документах*. Т. 1. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки, 1996. С. 334–337.
11. Пчілка Олена. Відродження кобзи. *Повне академічне зібрання творів: у 12 т. Т. 10 : Етнографічні та фольклористичні праці* / упорядники: Ю. Громик, Ю. Грицевич, Т. Данилюк-Терещук, Л. Семенюк, М. Олійник, А. Яворський. Луцьк ; Житомир : ТОВ «Бук-Друк», 2024. С. 457–459.
12. Слюсаренко Т. Поезія Лесі Українки і бандурна творчість в умовах сучасної інформаційної культури. *Духовна культура України перед викликами часу* : тези доп. учасників IV Всеукр. наук.-практ. конф. МОН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, каф. культурології. Харків : Право, 2021. С. 82–85.
13. «Смутної провесни» (2009). Тріо бандуристок «Дивоструни». URL: <https://surl.lu/hxquo> (дата звернення: 11.05.2025).
14. «Соловейковий спів» (2021). Тріо бандуристок «Дивоструни». URL: <https://youtu.be/T36piGkr4h4> (дата звернення: 28.05.2025).
15. Степаненко М. Лесина пісня : репертуар. зб. Київ : Мистецтво, 1971. 116 с.
16. Сточанська М. Лесі Українці : зб. ансамблевих партитур (перекладення, аранжування, обробка) творів із репертуару тріо бандуристок «Дивоструни». Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2011. 132 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/12378> (дата звернення: 10.05.2025).
17. Сточанська М. Напровесні : зб. ансамблевих партитур (аранжування, обробка) творів із репертуару тріо бандуристок «Дивоструни». Луцьк : Східноєвр. нац. ун-т імені Лесі Українки, 2014. 128 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/12388> (дата звернення: 10.05.2025).
18. Стефанишин М. С. Вокальні тріо : пісенний зб. Луцьк : ПВД «Твердиня», 2008. 120 с.
19. Українка Леся. Лист до О. Кобилянської. *Повне академічне зібрання творів : у 14 т. Том 13 : Листи (1902–1906)* / ред. Ю. Громик ; упоряд., комент. В. Прокіп (Савчук), В. Агеєва. Луцьк : Волин. нац. ун. ім. Лесі Українки, 2021. С. 434–436.
20. Українка Леся. Думи і пісні в записах Лесі Українки і Климента Квітки. *Повне академічне зібрання творів : у 14 т. Т. 9 / Записи народної творчості. Пісні, записані з голосу Лесі Українки* / ред. С. Романов ; упоряд., комент. Ю. Громик, Т. Данилюк-Терещук, Л. Семенюк, І. Щукіна. Луцьк : Волин. нац. ун. ім. Лесі Українки, 2021. С. 267–290.
21. Чашук М. Модест Левицький і родина Косачів. *Модест Левицький в історії України і Волині та проблеми формування інтелектуальної еліти* : матеріали Всеукр. наук. іст.-краєзнав. конф. / упорядник: А. Силук. Луцьк, 2016. С. 57–60.

REFERENCES:

1. Bobechko, O. (2014). Mistse i rol mystetskoi diialnosti Lesi Ukrainky v rozvytku bandurnoho mystetstva v Ukraini [The place and role of Lesya Ukrainka's artistic activity in the development of bandura art in Ukraine]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*, 20 (2), 243–247 [in Ukrainian].
2. “Hette, dumy, vy khmary osinni” (2009). Trio bandurystok “Dyvostruny”. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=GhrcBGMSSk4> [in Ukrainian].
3. “Horyt moie sertse” (2022). Trio bandurystok “Dyvostruny”. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=jC7a7YDFEyA> [in Ukrainian].
4. Dutchak, V. (2019). Tvorchist Lesi Ukrainky i bandurne mystetstvo ukrainskoi diaspyry [The work of Lesya Ukrainka and the bandura art of the Ukrainian diaspora]. *Lesia Ukrainka v diaspornomu literaturoznavstvi. Nimetsko-ukrainski zviazky*, XI, 82–95 [in Ukrainian].
5. “Zoloti terny” (2021). Trio bandurystok “Dyvostruny”. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=fFsDY9y8fzA> [in Ukrainian].
6. Kyselov, H. L. (1968). Sim strun sertsia (muzyka v zhytti i tvorchosti Lesi Ukrainky) [Seven Heart Strings (Music in the Life and Work of Lesya Ukrainka)]. Akademiia nauk Ukrainiskoi RSR. Kyiv : Muz. Ukraina [in Ukrainian].
7. “Lesi Ukraintsi” (2021). Trio bandurystok “Dyvostruny”. Retrieved from <https://youtu.be/dTURDf8Frwo> [in Ukrainian].
8. “Napovesni” (2022). Trio bandurystok “Dyvostruny”. Retrieved from <https://www.youtube.com/watch?v=HGtbYuqC20> [in Ukrainian].
9. Olshevskiy, I. (2011). Peredmovna [Preface]. *Stochanska M. Lesi Ukraintsi: zb. ansamblevykh partytur tvoriv iz repertuaru trio bandurystok “Dyvostruny”*. Lutsk : Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrainky, 8–9 [in Ukrainian].
10. Onufriichuk, M. (1996). Modest Levytskyi liubiv i tvoryv muzyku [Modest Levitsky loved and created music]. “*Rode nash krasnyi...*”: *Volyn u doliakh kraian i liudskykh dokumentakh*, 1, 334–337 [in Ukrainian].
11. Pchilka, Olena (2024). Vidrozhennia kobzy [The revival of the kobza]. *Povne akademichne zibrannia tvoriv: u 12 t. Etnohrafichni ta folklorystychni pratsi*, 10, 457–459 [in Ukrainian].
12. Sliusarenko, T. (2021). Poeziia Lesi Ukrainky i bandurna tvorchist v umovakh suchasnoi informatsiinoi kultury [Lesya Ukrainka's poetry and bandura creativity in the context of modern information culture]. *Dukhovna kultura Ukrainy pered vyklykamy chasu*, 82–85 [in Ukrainian].
13. “Smutnoi provesny” (2009). Trio bandurystok “Dyvostruny”. Retrieved from <https://surl.lu/hxquoh> [in Ukrainian].
14. “Soloveikovyi spiv” (2021). Trio bandurystok “Dyvostruny”. Retrieved from <https://youtu.be/T36piGkr4h4> [in Ukrainian].
15. Stepanenko, M. (1971). Lesyna pisnia [Lesya's song]. Kyiv : Mystetstvo.
16. Stochanska, M. (2011). Lesi Ukraintsi [Lesi Ukrainians] : zb. ansamblevykh partytur (perekladennia, aranzhuvannia, obrobka) tvoriv iz repertuaru trio bandurystok “Dyvostruny”. Lutsk : Volyn. nats. un-t im. Lesi Ukrainky. Retrieved from <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/12378> [in Ukrainian].
17. Stochanska, M. (2014). Napovesni [In the spring]: zb. ansamblevykh partytur (aranzhuvannia, obrobka) tvoriv iz repertuaru trio bandurystok “Dyvostruny”. Lutsk : Skhidnoievrop. nats. un-t im. Lesi Ukrainky. Retrieved from <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/12388> [in Ukrainian].
18. Stefanyshyn, M. (2008). Vokalni trio [Vocal trios] : pisennyi zbirnyk.
19. Ukrainka, Lesia (2021). Lyst do O. Kobylianskoi [Letter to O. Kobylanska]. *Povne akademichne zibrannia tvoriv: u 14 t. Lysty (1902–1906)*, 13, 434–436 [in Ukrainian].
20. Ukrainka, Lesia (2021). Dumy i pisni v zapysakh Lesi Ukrainky i Klymenta Kvitky [Thoughts and songs in the recordings of Lesia Ukrainka and Kliment Kvitka]. *Povne akademichne zibrannia tvoriv: u 14 t. Zapysy narodnoi tvorchosti. Pisni, zapysani z holosu Lesi Ukrainky*, 9, 267–290 [in Ukrainian].
21. Chashuk, M. (2016). Modest Levytskyi i rodyna Kosachiv [Modest Levitsky and the Kosach family]. *Modest Levytskyi v istorii Ukrainy i Volyni ta problemy formuvannia intelektualnoi elity*, 57–60 [in Ukrainian].